

บันทึก

เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง (การตั้งศูนย์วิเคราะห์
และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทางและการปลูกสร้างอาคารสำนักงาน
ของกรมทางหลวงในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี - สมุทรสาคร -
สมุทรสงคราม - ปากท่อ)

กรมทางหลวงได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ คค.๐๖๐๖/๖๔๔๒ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๓ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง โดยมีข้อเท็จจริงว่า กรมทางหลวงได้เคยมีหนังสือ ที่ คค.๐๖๐๖/๑๒๔๓๔ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่าการทางหลวงจะอนุญาตให้เอกชนเข้าดำเนินการเกี่ยวกับสถานีบริการน้ำมัน การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - ปากท่อ ได้หรือไม่ และหากกรมทางหลวงจะดำเนินการดังกล่าวเอง จะกระทำได้หรือไม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นว่า กรมทางหลวงไม่มีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดเข้าดำเนินการเกี่ยวกับสถานีบริการน้ำมัน การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในเขตทางหลวงพิเศษสายธนบุรี - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - ปากท่อ ได้ และกรมทางหลวงเองก็ไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการดังกล่าว เพราะข้อ ๕๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ บัญญัติห้ามไว้ แต่เนื่องจากขณะนี้กรมทางหลวงมีความประสงค์จะตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทาง และปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมทางหลวง เช่น ที่ทำการเขตการทาง ที่ทำการแขวงการทาง ในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - ปากท่อ กรมทางหลวงจึงขอหารือว่า กรมทางหลวงจะตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทางและปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมทางหลวงในเขตทางหลวงพิเศษดังกล่าวได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) แล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคมว่า กรมทางหลวงมีความจำเป็นต้องตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - ปากท่อ เพื่อทำการตรวจสอบวิเคราะห์สภาพของดินและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ สํารวจและศึกษาการยุบตัวของทางหลวงพิเศษดังกล่าว ซึ่งเป็นทางหลวงสายเลียบริมทะเลและมีการยุบตัวอยู่เสมอเนื่องจากสภาพของดินอ่อน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาทางหลวงสายนี้ และเป็นข้อมูลที่ใช้กับทางหลวงอื่นทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทาง

หลวงสายเลียบบริมทะเล

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ทางหลวง” และ “งานทาง” ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แล้ว การตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทางและการปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมทางหลวงเพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาทางหลวงตามปัญหาที่หารือมานี้ อยู่ในความหมายของคำว่า “ทางหลวง” ที่วิเคราะห์ศัพท์ไว้ว่า “ทางหลวง” ...หมายความว่ารวมถึง.. อาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทาง บรรดาที่จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย” และอยู่ในความหมายของคำว่า “งานทาง” ที่วิเคราะห์ศัพท์ว่า “งานทาง” หมายความว่า กิจกรรมใดที่ทำเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะ หรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง” และเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อ ๕^๒ และข้อ ๒๒^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ที่กำหนดให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษาทางหลวงพิเศษ และให้อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงสัมปทานได้ แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) จึงเห็นว่ากรมทางหลวงย่อมอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทางและปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมทางหลวงเพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาทางหลวงในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - ปากท่อ ได้

^๑ข้อ ๒ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งสาธารณูปโภคอย่างอื่น นอกจากทางรถไฟ และให้หมายความรวมถึงที่ดิน พืชพันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อ หรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้ว หลักสำรวจ หลักเขต หลักระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณเรือสำหรับขนส่งข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย

“งานทาง” หมายความว่า กิจกรรมใดที่ทำเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะ หรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ข้อ ๕ ทางหลวงพิเศษ คือทางหลวงที่ได้ออกแบบเพื่อให้การจราจรผ่านได้ตลอดรวดเร็วเป็นพิเศษ ซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้เป็นทางหลวงพิเศษ และกรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษา และได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงพิเศษ

^๓ข้อ ๒๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงสัมปทาน ให้อธิบดีกรมทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้และเสาพาดสาย

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๓